

Monographella nivalis na pochwach liściowych pszenżyta

BARBARA ŁACICOWA

Katedra Fitopatologii i Techniki Ochrony Roślin, Akademia Rolnicza, Lublin

Ł a c i c o w a B.: (Academy of Agriculture, Chair of Phytopathology in Lublin, Akademicka 15, Poland). *Monographella nivalis* on the leaf sheath of winter *Triticale*, Acta Mycol. 22 (2): 203-204, 1986 (1988)

Monographella nivalis (Schaffnit) Müller was found in 1983. Punctiform perithecia were scattered irregularly on the bleached tissues of the sheaths at the beginning of July. The ascospores were mostly mono- or bicellular. The cultures from the ascospores were producing typical conidia of the fungus *Fusarium nivale* (Fr.) Ces. in exposure to light were successfully cultivated on leaves of the wheat agar.

Zarodnikowanie workowe grzybów z rodzaju *Fusarium* jest rzadziej spotykane od konidialnego. Dla wielu ich gatunków dotychczas opisano tylko zarodnikowanie konidialne. Zgodnie ze zmianami taksonomicznymi w systemie workowców (Shoemaker, Müller 1964; Arx, Müller 1975) stadium workowe *Fusarium nivale* (Fr.) Ces. zaliczono początkowo do rodzaju *Griphosphaeria* (Müller, Arx 1955), a następnie do rodzaju *Micronectriella* (Booth 1971). Po przyjęciu koncepcji Gerlacha z 1981 r. zostało nazwane *Monographella nivalis* (Schaffnit) Müller (Nelson i in. 1983). Otocznie przedstawiciele rodzaju *Monographella* charakteryzują się czarnym zabarwieniem ścian. Otocznie wytworzone w warunkach naturalnych są całkowicie zagłębione w tkance roślinnej, a zarodniki workowe mają od jednej do pięciu przegród (Nelson i in. 1983). *Monographella nivalis* znaleziono na pochwach liściowych *Triticum durum* Desf. w południowych rejonach Półwyspu Apenińskiego i na Sycylii (Piglionica, Frisullo 1975), jak również w Czechosłowacji na pochwach liściowych żyta oraz pszenicy (Benda, Marvanová 1979). W warunkach gorącego klimatu Sycylii wysoka temperatura uniemożliwia tworzenie konidiów przez *Fusarium nivale*, a rolę diaspor pełnią zarodniki workowe *Monographella nivalis* (Piglionica, Frisullo 1975).

Autorka znalazła *Monographella nivalis* na początku lipca 1983 r. na pochwach liściowych ozimego pszenżyta uprawianego w Zakładzie Doświadczalnym Czesławice (AR, Lublin). Na zbielanych pochwach liściowych otaczających podstawę źdźbła występowały pod nabłonkiem otocznie pod postacią drobnych, czarnych punktów (ryc. 1). W celu sprawdzenia trafności wstępnego oznaczenia przygotowano w laboratorium z zarodników workowych wodną zawiesinę, a z niej metodą wielokrotnych rozcieńczeń kultury jednozarodnikowe. Kultury po odszczepieniu wyrastały w temperaturze 18°C przy naturalnym świetle na pożywce agarowej (wywar z 200 g liści, 20 g agaru, uzupełnienie wodą destylowaną do objętości 1000 ml). Na zastosowanym podłożu uformowały się po 14 dniach kolonie utworzone z pajęczynowatej, białej grzybni, w której pojawiły się konidia. Wykorzystując monografię Booth a (1971) określono ich przynależność do gatunku *Fusarium nivale* (Fr.) Ces.

Monographella nivalis (Schaffnit) Müller

Owalne lub okrągłe czarne otocznie o wymiarach 120-180 × 100-150 μm. Worki wielkości 60-180 × 6-9 μm. Zarodniki workowe bezbarwne 1-2-(3)-przegrodowe o wymiarach 10-18 × 3,5-4,5 μm. Czesławice, 1983.

LITERATURA

- Arx J. A., Müller R., 1975, A re-evaluation of the bitunicate *Ascomycetes* with keys to families and genera. *Studies Mycol.* 9: 1-159.
- Benada J., Marvanová L., 1979, Nereskate stadium plísne sněžné *Monographella nivalis* na listových pochvach ozime pšenice, *Sborník UVTIZ – Ochrana Rostlin*, 15: 177-181.
- Booth C., 1971, The genus *Fusarium*, *Commonw. Mycol. Inst. Kew*.
- Müller R., Arx J. A., 1955, Einige Beiträge zur Systematic und Synonymie der Pilze, *Phytopath. Z.* 24: 353-372.
- Nelson P. E., Toussoun T. A., Marasas W. F. O., 1983, *Fusarium species*, *Pennsylv. State Univ. USA*: 184.
- Piglionica V., Frisullo S., 1975, Le malattie dei cereali nell'Italia meridionale. IV. Problemmi connessi alla presenza di *Fusarium nivale* e del stato perfetto *Colonectria nivalis* su Grano, *Phytopath. Mediter.* 14: 76-81.
- Shoemaker R. A., Müller E., 1964, Generic correlations and concepts: *Clathridium* (= *Griphosphaeria*) and *Scimatoporium* (= *Sporocadess*), *Can. J. Bot.* 42: 403-410.